

Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) 2024

Statusupdate: 15-03-2024

Algemene Inleiding

De betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg in Nederland staat onder druk. Daarom zijn er landelijke regelingen in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat er een verschuiving ontstaat naar 'de voorkant', dat wil zeggen dat we onze inspanningen meer moeten gaan richten op een gezonde leefstijl voor jong en oud. Daardoor neemt de druk op dure en langdurige vormen van zorg af. Eén van de regelingen is het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA). In het GALA (februari'23) maken het rijk, gemeenten en verzekeraars afspraken over preventie, versterking van de sociale basis en sport en bewegen. Centrale doelstelling is een gezonde generatie in 2040.

Voor de uitvoering van dit programma is een regeling specifieke uitkering (SPUK) in het leven geroepen, waar programma's onder hangen. De bedoeling is dat de 14 programma's waarop gemeente Oss heeft ingeschreven integraal en domein overstijgend ingezet worden zodat de inwoners goed geholpen worden zonder hinder van 'hokjes' (ontschotting). Een deel van de programma's zijn reeds bestaand, een ander deel is nieuw binnen de gemeente Oss. De gemeente Oss kiest ervoor om de GALA programma's die bestaand zijn door te zetten en indien mogelijk te versterken. De nieuwe programma's dienen te passen binnen het nog te ontwikkelen Gezondheidsbeleid en de vastgestelde visie Sociale Basis.

Doel GALA-breed

Met alle betrokken partijen, zowel in- als extern, zorgen dat de samenwerkingen, interventies en programma's toekomstbestendig zijn en bijdragen aan het centrale doel 'een gezonde generatie in 2040'.

Doelen, status en partners per GALA programma 2024

Programma (landelijk ondergebracht bij GALA)	Doel programma	Status maart 2024	Externe partners
Sportakkoord	Iedere Ossenaar gaat meer bewegen voor een gezond leven. We willen dat actieve Ossenaars blijven voldoen aan de landelijke beweegnorm of meer gaan bewegen. Daarnaast willen we dat inactieve Ossenaars kennis maken met passend beweegaanbod en zoveel mogelijk gaan voldoen aan de landelijke beweegnorm.	Wordt al jaren uitgevoerd, 90 partners aangehaakt. - Uitvoering loopt	SEC
BRC-regeling	Het doel is dat meer kinderen, jongeren, volwassenen uit met name kwetsbare groepen en degene die achterblijven in deelname meedoen aan sport, bewegen en cultuur. Daarnaast wordt ingezet op sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en	Buurtsportcoaches zijn er al jaren in Oss, start verandering inzet in 2024. - Uitvoering loopt	SEC, Muzelinck

	toegankelijkheid geregeld is. We richten ons met name op: Schoolgaande kinderen en jong volwassenen (PO en VO) (educatie & normalisering) en inwoners die niet vanzelf sport, bewegen en cultuur in aanraking komen (participatie)	Cultuurcoaches bij Muzelinck: 1 aangenomen; 1 wordt nog gezocht (is wel uitgezet) Taakhoud is gereed.	
Gezondheids-achterstanden	We willen gezondheidsverschillen tussen mensen met een lagere sociaaleconomische status (SES) en een hogere SES terug te dringen. Om deze gezondheidsverschillen terug te dringen, is het belangrijk om mensen met een lagere SES meer middelen te geven die hen helpen bij het verbeteren of behouden van hun gezondheid. Er wordt aan de ene kant deels ingezet op systeemverandering van factoren die gezondheidsachterstanden veroorzaken op de lange termijn, en aan de andere kant op interventies die op de korte termijn gezondheidswinst op kunnen leveren.	Leefplekmeter wordt uitgevoerd in Schadewijk (Q1 – Q2). Output wordt (deels) gerealiseerd uit GALA budget (Q3 – Q4). FitnessLoont 3.0 wordt momenteel doorontwikkeld. Binnenkort vindt er een leertafel plaats met externe partners. Start FL 3.0 in Q3.	ONS Welzijn, BrabantWonen, VitaPlaza, HUMO
Kansrijke Start	Voor de komende jaren zijn doelstellingen opgesteld 1. (Aanstaande) ouders zijn goed geïnformeerd over het belang van de eerste 1000 dagen van een kind 2. Professionals signaleren sociale, psychische en maatschappelijke problemen naast medische problemen adequaat bij (aanstaande) kwetsbare ouders en maken deze problemen bespreekbaar 3. Goede (digitale) communicatie over het actieprogramma, interventies, activiteiten en zorgpaden naar professionals 4. Professionals in de keten rondom (aanstaande) jonge ouders kennen elkaar (korte lijnen) en zetten elkaars expertise in; er is een betere verbinding tussen medisch en sociaal domein Daarnaast zetten we de komende jaren in op regionaal samenwerken in de Coalitie Kansrijke Start.	Wordt al jaren uitgevoerd, plan voor 2024 is gemaakt en wordt uitgevoerd	Lokaal GGD Coalitiepartners AronsZorg en Welkom, NOVA en Ridderhof, ONS Welzijn, GGD, HUMO, AVEM, Bernhoven
Mentale gezondheid	We willen inzetten op het preventieve aanbod voor mentale gezondheid van met name onze jeugdige inwoners. Daarnaast is er ook aandacht binnen de GGD en de gemeente voor de bijdrage van de (leef)omgeving en mentale gezondheid, bijv. door groen, culturele activiteiten en	Geen apart onderdeel, toevoegen als 'rode draad' bij andere programma's. GGD, gemeente Intern zijn aan het bepalen waar het de meeste impact geeft.	GGD

	bijvoorbeeld door gastcolleges van topsporters over mentale weerbaarheid.		
Overgewicht en Obesitas	Kinderen Het doel is om het percentage kinderen met een gezond gewicht te verhogen. Voor de komende 2 jaar is het belangrijk om de ketenaanpak verder uit te bouwen en verduurzamen. Met behulp van extra data zoals de leefstijlquiz verzamelen we meer wijkgerichte data. Volwassenen Het doel is om de samenwerking in de keten te verbeteren. Om optimaal effect te bereiken is het van belang dat deze ketenaanpak meer is dan een optelling van losse zorg- en ondersteuningsonderdelen waar volwassenen gebruik van kunnen maken.	Interventie Kind naar Gezond Gewicht (KnGG) wordt al jaren uitgevoerd. Uitvoering loopt. Werkgroep voor verbetering ketensamenwerking volwassenen is gestart. Verkennende gesprekken worden gevoerd om eerste stap te zetten naar een zogenoemd 'leefstijlloket' zoals JBZ. Daarnaast deelname pilot BSC+ (VSG) om de rol van de buurtsportcoach in de keten te vergroten/ verbeteren.	GGD, SEC, diëtist, PPO, Bernhoven, ONS Welzijn, HUMO
Valpreventie	Eind 2026 hebben we in de gemeente Oss een werkende keten gerealiseerd en passend wijkgericht aanbod gecreëerd met betrekking tot valpreventie.	Werkgroep is geformeerd. Samenwerking en uitvoering is gestart in februari 2024	SEC, GGD, ONS Welzijn, PPO, Brabant Zorg, HUMO
Gezonde Leefomgeving	Het doel is om ruimtelijke kenmerken in te zetten om gezondheidsuitkomsten te verbeteren. Gezonde leefomgeving raakt veel andere thema's en kan daarom benut worden als strategisch thema. We zetten daarom in op het integreren van het gezondheidsperspectief bij verschillende beleidsdomeinen. Dat kan impliciet of expliciet gebeuren.	Beleidsnotitie wordt geschreven in 2024	
Sociale Basis	In 2040 heeft de gemeente Oss een solide sociale basis. Deze kenmerkt zich door een veerkrachtige, inclusieve en toekomstgerichte samenleving met een actief gemeenschapsleven en een gezonde leefomgeving. Waar inwoners zich om elkaar bekommeren, verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving en kunnen meedoen. De gemeente faciliteert de sociale basis actief vanuit het perspectief van de gemeenschap. Zodat iedereen in Oss fijn en gezond samen kan leven. Deze ambitie bestaat uit 3 onderdelen: ⇒ <u>In Oss helpen we elkaar.</u>	Uitvoeringsplan wordt Q1/Q2 2024 gemaakt - Uitvoeringsplan is in de maak, gesprekken intern en met partners - Pilot mijn buurtje (bewonersplatform) in Ussen gaat starten.	ntb

	⇒ <u>In Oss kan iedereen meedoen.</u> ⇒ <u>In Oss faciliteert de gemeente de sociale basis actief.</u>	- In april start onderzoek naar behoefte inwoners (doelgroep ouderen) voor ontmoetingsplekken.	
Mantelzorg	We doen een behoefteonderzoek en zetten bewustwording over mantelzorg hoog op de agenda. Het ondersteuningsaanbod en de vindbaarheid daarvan wordt verbeterd. Daarnaast zetten we in op het versterken van de communicatie op mantelzorgers en vinden we de waardering, met als doel de ontlasting van de mantelzorger, erg belangrijk.	Uitvoeringsplan is gekoppeld aan plan van aanpak en wordt uitgevoerd. Hoofdpijnen: informatiemarkt mantelzorgers -en vrijwilligers, ontwikkelen en uitvoeren behoeftepeiling, impuls op informatie bijeenkomsten en vroeg signalering jonge mantelzorgers, openstellen MFA's mantelzorg ondersteuning (Thuis in de buurt), pilot inloopspreekuur T-huis , gebiedsgericht door ontwikkelen, Kerstcircuit, lokale mantelzorg-initiatieven	ONS Welzijn
Een tegen Eenzaamheid	We vragen in de gemeente Oss aandacht voor het thema eenzaamheid. Dit doen we op verschillende momenten en manieren gedurende het jaar. Door middel van aandacht voor dit thema, praktische tips en een actie tijdens de Week tegen Eenzaamheid hopen we de drempel om over dit thema te spreken voor Osse inwoners te verkleinen	Plan van aanpak is gereed, uitvoering is gestart	Gemeente Oss (wijkzaken & M&M), ONS Welzijn, wijk- en buurthuizen
Welzijn op Recept	De samenwerking tussen sociaal werkers en huisarts zó organiseren dat de juiste zorg op de juiste plek wordt gegeven. Concreet houdt dat in dat er een heel korte lijn wordt gecreëerd tussen huisarts en sociaal werkers.	Plan van aanpak is gereed, uitvoering is gestart	ONS Welzijn, HUMO
Versterken GGD	Zorgen dat de GGD zijn kennis- en adviesrol versterkt (ondersteuning in de beleidsvoorbereiding, beleidsvorming, monitoring van het lokale gezondheidsbeleid en evalueren) op basis van de wensen van de gemeente Oss.	Opdracht is verstrekt	GGD

Regionale aansluiting	Het opzetten van een regionale structuur waarin wordt samengewerkt en wordt doorverwezen naar integraal aanbod. Aansluiting bij het Integraal Zorgakkoord (IZA)	Lopend	12 regio gemeenten (incl Oss)
-----------------------	---	--------	-------------------------------

Procesmatig 2024 – Totaal GALA

- Visie bepalen; wat is onze visie als gemeente op de verschillende programmaonderdelen maar ook GALA-breed en de samenhang. Het goede gesprek voeren in hoeverre we werken vanuit de bedoeling en keuzes maken die daaraan bijdragen. (Wat willen we als gemeente Oss in relatie tot continueren of stopzetten van de diverse programmaonderdelen na afloop van de regeling – opmaat begroting 2026)
- De programma's, zoals hierboven beschreven, in 2024 realiseren en verantwoorden.

Middelen Structureel / Incidenteel?

- De budgetten voor Mentale Gezondheid, Aanpak Overgewicht en Obesitas, Leefomgeving, Een tegen Eenzaamheid, Versterken kennis en advies functie GGD en Coördinatie Regionale Aanpak Preventie stoppen na 2025.
- De budgetten voor Welzijn op Recept en Sociale Basis stoppen na 2026.
- De budgetten voor Sportakkoord, BRC-regeling, Terugdringen Gezondheidsachterstanden, Kansrijke Start, Valpreventie en Mantelzorg zijn structureel en lopen door na 2026.